

PRIIDU PUUSEPP

**EMAKEELE
ÕPIK**

ALGKOOLILE

I
ÕPPEAASTA

EESTI KIRJASTUS
TALLINN

A-13832

PRIIDU PUUSEPP

EMAKEELE-ÕPIK

ALGKOOLILE

I ÕPPEAASTA

KOLMAS, PARANDATUD TRÜKK

EESTI KIRJASTUS
TALLINN 1942

PRIBU PUSZEP

EMAKFELLE-ORIK

ALOKOOLIF

LOKOLAKTA

LOKOLAKTA

LOKOLAKTA

i 33191256

Tartu Ülikooli Raamatukogu

1. Sõna ja lause.

1. Loen hoolikalt sõnu ja vaatlen pilte. Kirjutan sõnad vastavalt piltidele õiges järjekorras. Sõnade vahele panen koma.

Loomi.

hiir
siil

orav
kass

jänes
koer

Loomi.

hiir, orav, jänes, siil,
kass, koer.

2. Loen hoolikalt sõnu ja vaatlen pilte. Kirjutun sõnad vastavalt piltidele õiges järjekorras.

Linde.

kukk
part

kana
toonekurg

luik
vares

Linde.

kukk, kana, luik, part,
toonekurg, vares.

3. Loen hoolikalt sõnu ja vaatlen pilte. Kirjutan sõnad vastavalt piltidele õiges järjekorras.

Tööriistu.

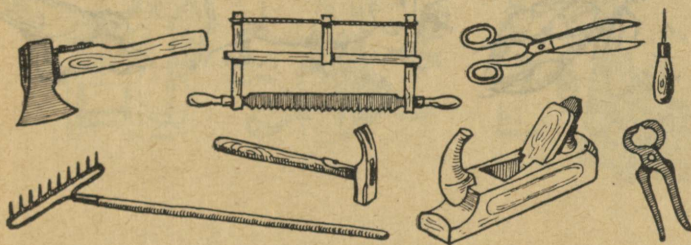
haamer
naaskel

höövel
reha

kirves
saag

käärid
tangid

Tööriistu.

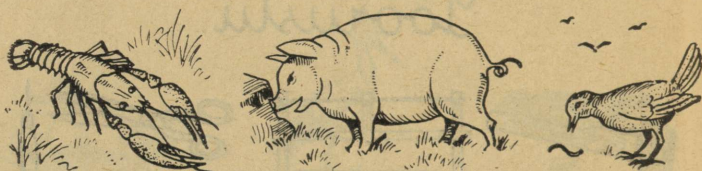
haamer, höövel, kirves,
käärid, naaskel, reha,
saag, tangid.

4. Loen laused hoolikalt läbi. Kirjutam laused vastavalt piltidele õiges järjekorras.

Siga tuhrib kärsaga.

Vähk pigistab sõraga.

Lind sööb nokaga.

Siga tuhrib kärsaga.
Vähk pigistab sõraga.
Lind sööb nokaga.

5. Loen laused hoolikalt läbi. Kirjutan laused vastavalt piltidele õiges järjekorras.

Kalu püütakse noodaga.

Nägu pestakse seebiga.

Puid raiutakse kirvega.

Kalu püütakse noodaga.

Nägu pestakse seebiga.

Puid raiutakse kirvega.

6. Loen laused hoolikalt läbi. Kirjutan laused vastavalt piltidele õiges järjekorras.

Sepp taob haamriga.

Aednik kaevab labidaga.

Sulane künnab adraga.

Sepp taob haamriga.
Aednik kaevab labidaga.
Sulane künnab adraga.

7. Kirjutan lünka nõutava sõna jutust.

Tule tagasi!

Väikesel Ainol oli kena kanake. See munes lapsele suuri mune. Ühel päeval kadus kanake ära. Tule rutemini tagasi, Aino kanake!

Tule tagasi!

Väikesel oli
kena kanake. See
lapsele suuri mune. Ühel
kadus kanake ära.
Tule rutemini, Ai-
no kanake!

8. Kirjutan lünka nõutava sõna jutust. Ei unusta punkti pealkirja ja lause lõpul.

Talvetaat ligineb.

Linnud on lahkunud. Põldudelt on vili koristatud. Paistab vaid must maa. Talvetaat ligineb iga päevaga.

Talvetaat

Linnud on

Põldudelt on vili

Paistab vaid must

Talvetaat ligineb

iga

9. Kirjutan lünka nõutava sõna jutust. Ei unusta hüüumärki lause lõpul.

Tule, talveke!

Tule, talveke! Oh, kuidas meie ootame sind! Kata maa valge vaibaga ja jõed jääga! Hea on siis kelgutada mäel ja uisutada jõel!

Tule, talveke!

Tule, ! Oh, kuidas meie ootame !

Kata maa valge vaibaga ja jõed ! Hea on siis kelgutada mäel ja uisutada

10. Kirjutun lünka nõutava sõna jutust.
Ei unusta punkti lause lõpul.

Kesklinnas.

Kesklinnas on elav liikumine. Sõidetakse hobuste ja autodega. Ka jalakäijaid on palju. Kõik kohad on seal kihinat ja kahinat täis.

Kesklinnas.

Kesklinnas on elav liikumine. Sõidetakse hobuste ja autodega. Ka jalakäijaid on palju. Kõik kohad on seal kihinat ja kahinat täis.

11. Kirjutan lünka nõutava sõna jutust.

Ära ole kuri!

Väike Maie sammus kodu poole. Teel tuli talle vastu naabri Irimi. See hakkas valjusti haukuma. Irimi, ära ole kuri!

Ära ole kuri!

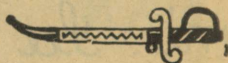
Väike Maie sam-
mus poole. Teel tu-
li talle naabri Ir-
mi. See valjusti
haukuma. Irimi, ära
ole !

12. Loen jutu hoolikalt läbi. Hiljem kirjutatan sama jutu vihikusse. Pildi asemele kirjutatan sõna sulgudest.

(laev, mõök, trumm, püss, mänguasju)

Kusti
mänguasjad.

Kustil on palju Tal on ka uhke

 . Tal on ka uhke
 , tore

suur ja punane

13. Loen jutukese enne hoolikalt läbi. Hiljem kirjutan sama lookese vihikusse. Pildi asemele kirjutan sõna sulgudest.

(kringel, kleidi, auto, küünlad)

Linda sünnipäev.

Tõlesid . Laua-

le toodi rosinatega .

Emä kinkis Lindale

 , aga vend Ju-

ku annetas õele oma-
tehtud .

14. Koostan suuliselt lauseid sellest, kellega suvel mängisin ja kuidas oma vanemaid aitasin.

15. Kirjutan pildi asemele sobiva sõna. Sõnu valin alt sulgudest.

See oli suvel.
 kõrvetas.
kiikus lainetel.
lõi vees sulpsu.
(Päike Kalake Lootsik)

16. Koostan suuliselt lauseid: Kui on külm. Tarvitan antud sõnu.

Kui on külm.

Käsi hõõruma, käsi taskusse panema, kätele puhuma, kätega kõrvu soojendama...

Näidis: Talvel hõõrun käsi.

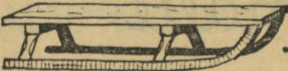
17. Kirjutan pildi asemele sobiva sõna. Sõnu valin sulgudest.

(kelgu, nuku, jõuluvana, suusad)

Kui tulid jõulud.

Õhtul tuli . Lil-

lile tõi ta uhke .

Õie sai kena .

Aga Ants sai toredad

18. Kirjutan lünka nõutava sõna jutust.

Sajab jälle.

Hurraa! Lund sajab jälle. Lähme pärast tunde õue! Teeme toreda lumimemme! Siis kelgumäele kelgutama! Kel suusad, need mingi suusatama!

Sajab jälle.

Hurraa! Lund

jälle. Lähme tun-
de õue! Teeme lu-
mimemme! Siis kelgu-
mäele ! Kel
suusad, need suu-
satama!

19. Loen trükitud ja kirjutatud jutu läbi. Kirjutan mälu järgi sama jutu vihikusse.

Õuekoer ootel.

Aida juures on koerakuut. Muri istub kuudi ees ja on nagu millegi ootel. Varsti tulebki väike Laine ja toob oma sõbrale süüa.

Õuekoer ootel.

Aida juures on koerakuut. Muri istub kuudi ees ja on nagu millegi ootel. Varsti tulebki väike Laine ja toob oma sõbrale süüa.

20. Koostan mõttelt õigeid lauseid. Selleks valin sõnu alt sulgudest. Ei unusta punkti lause lõpul.

Kus mis kasvab.

Rukis kasvab . . .	Oder kasvab
Õunapuu kasvab . . .	Sibul kasvab
Mustikas kasvab . . .	Kaalikas kasvab . . .
Sirel kasvab	Peet kasvab
Porgand kasvab . . .	Kapsas kasvab

(metsas, põllul, aias)

Näidis: Rukis kasvab põllul.

Kes kus elab.

Karu elab	Kiisk elab
Koer elab	Lammas elab
Siga	Lehm
Särg	Hobune
Rebane	Haug

(metsas, kuudis, tallis, sigalas, laudas, vees)

Näidis: Karu elab metsas.

21. Täiendan poolikud laused. Selleks valin sõnu alt sulgudest. Ei unusta punkti lause lõpul.

Kes millega ennast kaitseb.

Hunt kaitseb ennast	
Lehm	Kass
Hobune	Koer
Siil	Kull

(küüntega, sabaga, kapjadega, hammas-
tega, sarvedega, nokaga, okastega)

Kus mida hoitakse.

Raamatuid hoitakse	
Sulgi hoitakse	
Suhkrut hoitakse	
Võid hoitakse	
Vilja hoitakse	
Kartuleid hoitakse	

(kartulikoopas, sulekarbis, suhkrutoosis,
võikarbis, viljaaidas, riulil)

22. Kirjutan punktjoone asemele sobiva sõna. Sõnu valin paremal pool püstjoont olevaist sõnadest.

I

Lind		sulab b .
Kera		puhub b .
Sool		torkab b .
Oja		lendab b .
Nõel		õitse b .
Tuul		veere b .
Lill		voolah b .

Näidis: Lind lendab.

II

Lilled d		kilkav ad .
Hiired d		lõhnav ad .
Kassid d		pauguv ad .
Lapsed d		mängiv ad .
Püssid d		hüüav ad .
Pillid d		näri vad .

Näidis: Lilled lõhnavad.

2. Suur algustäht.

23. Kirjutan punktjoone asemele sobiva sõna. Algan iga lause suure algustähega. Iga lause lõppu panen punkti.

I

pada on	sild on
kummut on	tass on
laud on	seltsimaja on
kastrul on	tool on

(mööbel, ehitus, nõu)

Näidis: Pada on nõu.

II

ader on	höövel on
vanker on	regi on
kahvel on	labidas on
vikat on	vihmavari on

(sõiduk, tarbeasi, tööriist)

24. Tõmban suurele algustähele kriipsu alla.

Linnuke.

Ühel talvehommikul lendas Heljo aknale väike linnuke. Rind oli tal punane, aga ise oli ta hall. Heljo avas akna ja viskas talle leivapalukesi. Kui linnuke oli söönud, lendas ta puu otsa ja sidistas seal lõbusasti.

Küsimusi. 1. Missuguse algustähega algab pala pealkiri? 2. Missuguse algustähega algab lause?

25. Loen allpool antud nimesid.

1. Eesnimesid: **Jüri, Vello, Leili, Elsa, ...**
2. Perekonnanimesid: **Ots, Must, Kuslapuu, ...**
3. Koerte nimesid: **Pondu, Kaaru, Irimi, Armi, Nepi, Suli, Reks, Muri, ...**
4. Hobuste nimesid: **Miira, Tella, Esku, Sepu, Seku, Mants, Prinko, ...**
5. Lehmade nimesid: **Tähik, Maasik, Lehik, Punik, Kirjak, Mustik, Suvik, ...**
6. Kasside nimesid: **Minsi, Kiti, Ints, Runts, Pampu, Mirta, Jassa, ...**

Küsimus. Missuguse algustähega kirjutatakse eesnimed, perekonnanimed, koerte, kasside, hobuste, lehmade nimed?

26. Kirjutan järgmiste nimede hulgast kõik tüdrukute nimed. Pealkirjaks kirjutan —

Tüdrukute nimesid.

Helle, Värni, Kaljo, Elsa, Helmi, Uno, Ago, Liia, Leili, Olav, Maimu, Helvi, Arvo, Priidu, Paula, Helju, Lootus, Lembit, Mari, Juhan.

Tüdrukute nimesid.

Helle, Elsa, ...

27. Loen järgmisi jutukesi. Tärnidega märgitud sõnade asemele kirjutan teised nimed.

*** Heljo * Reks.**

Tädi * Liisi tõi * Heljole kena koerakese. * Heljo pani oma koerale nimeks * Reks. Varsti sai * Reks * Heljo paremaks sõbraks.

Võidujooks.

* Rein, * Maret, * Elsa ja * Värni jooksid võidu. Jooks algas * Liivaku talu juurest. Esimesena tuli kohale * Maret, teisena aga * Värni. Küll olid nüüd * Maret ja * Värni rõõmsad!

28. Kriipsutan alla poeglaste nimed.

Rein, Ants, Ella, Maret, Juta, Jüri, Kaarel,
Anna, Linda, Laine, Olev, Ilmar, Vaike, Vello,
Lea, Valter, Jaan, Oskar, Maie, Leida.

29. Kirjutan igasse lünka ainult ühe sobiva sõna. Sõnu valin jutukese alt sulgudest. Lause lõppu panen punkti.

Kui tuli pakane.

Tuli Plangud ja seinad
Linnukesed siristasid Külm näpistas
ka laste Oh sa pakane!

(kurvalt, paukusid, pakane, kuri, kõrvu)

Talvel.

Tilluke leevike aknale. Lapsed
. akna ja lasksid linnukese tuppa.
Toas linnuke julgemaks. Linnukesele
. leivaraasukeksi. Hiljem lapsed
linnukese jälle õue.

(toodi, lasksid, avasid, lendas, muutus)

30. Kirjutan ainult need laused, milledes kõneldakse emast, isast, tüdrukust ja poisist. Suure algustähe kirjutan värvilise pliiaatsiga.

Kass tuku**b** põrandal.
Poiss meisterda**b** suuski.
Vanaisa loeb**b** ajalehte.
Tüdruk õmble**b** kleiti.
Ema askelda**b** köögis.
Vanaema koob**b** sukka.
Isa sõitis laadale.

31. Kirjutan vaid need laused, milledes kõneldakse talvest. Pealkirjaks kirjutan —

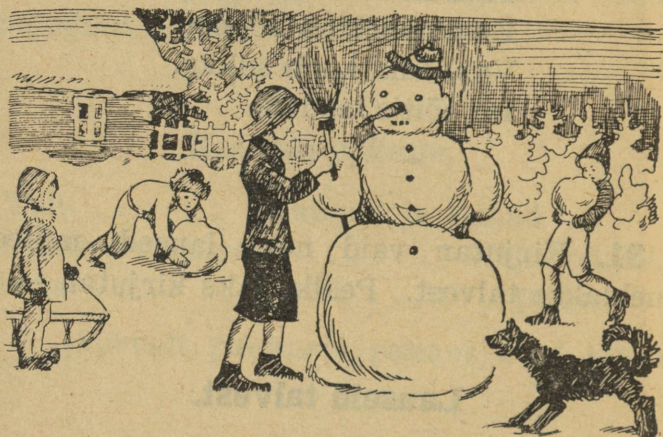
Lauseid talvest.

Päike kõrvetab väga.
Kõikjal on palju lund.
Põldudel lõigatakse rukist.
Lapsed meisterdavad lumimeest.
Linnukesed püüavad putukaid.
Külm näpistas eile Antsu kõrvu.
Supeldakse ja pritsitakse üksteist veega.
Lumi krudiseb saanijalaste all.

32. Koostan pildi järgi kirjandi, vastates antud küsimustele. Ühtlasi kirjutan kõik algustähed värvilise pliiatsiga.

Vastlapäeval.

Oli missugune ilm? Kuhu ruttasid lapsed?

Kes seadis lumepalle üksteise otsa? Missugune Juta oli oma kelguga ka väljas? Kes haukus lumimeest? Kuhu rutati hiljem?

3. Lühike ja pikk häälik.

33. Võrdlen ja hääldan õigesti jämendatult trükitud häälikuid.

Ponkuke, ära ole nii **ku**-ri!

Vanake läks **kuu**-ri.

Ku-ri — täishäälik **u** on lühike.

Kuu-ri — täishäälik **u** on pikk.

Lühike täishäälik kirjutatakse ühe-
kordselt.

Pikk täishäälik kirjutatakse kahe-
kordselt.

34. Võrdlen ja hääldan õigesti jämendatult trükitud täishäälikuid silbitatud sõnades. Kirjutan jämendatult trükitud täishäälikud värvilise pliitsiga.

Kruusis oli **ka**-li.

Ella kooris suurt **kaa**-li.

Salves oli **vi**-li.

Meister ostis kolm **vii**-li.

Mehel oli **to**-re hobune.

Tööline pani **too**-re laua kuivama.

35. Võrdlen ja hääldan õigesti jämendatult trükitud täishäälikuid silbitatud sõnades.

Lühike täishäälik	Pikk täishäälik
ka-li	kaks kaa-li
ke-ras	kee-ras lukku
vi-li	mitu vii-li
to-re	too-re laua
ku-ri	läks kuu-ri
võ-ra	võõ-ra mehe
kä-re	teritab kää-re
lö-di	löö-di tagasi
kü-si	teravaid küü-si

36. Koostan suuliselt lauseid, milledes on eelmises ülesandes antud sõnu.

Hääldan täie häälega:
a, e, i, o, u, õ, ä, ö, ü.
Pean meeles! Antud häälikud
 on **täishäälikud.**

37. Võrdlen ja hääldan õigesti jämendatult trükitud häälikuid.

Li-**na** kasvab põllul.

Rein sõidab lin-**na**.

Li-**na** — kaashäälik **n** on lühike.

Lin-**na** — kaashäälik **n** on pikk.

Lühike kaashäälik **n** kirjutatakse ü h e -
k o r d s e l t.

Pikk kaashäälik **n** kirjutatakse k a h e -
k o r d s e l t.

38. Võrdlen ja hääldan õigesti jämendatult trükitud kaashäälikuid silbitatud sõnades. Kirjutatan jämendatult trükitud kaashäälikud värvilise pliiatsiga.

I

Ka-**la** ujus vees.

Ära kal-**la** vett maha!

Korrake veel sa-**mu** sõnu!

Tule ligemale paar sam-**mu**!

Kes pa-**ni** puid ahju?

Väike Tiiu küüris pan-**ni**.

II

Magamiseks tehti lai na-**ri**.
 Ärge nüüd mängige nar-**ri**!
 Pü-**si** ometi paigal!
 Sõdur puhastas püs-**si**.

39. Võrdlen veel järgmises tabelis kaashäälikuid **l, m, n, r** ja **s** sõna keskel.

Lühike kaashäälik	Pikk kaashäälik
ka- la	kal- la
sa- mu	sam- mu
pa- ni	pan- ni
na- ri	nar- ri
pü- si	püs- si

Pikk kaashäälik **l, m, n, r** ja **s** kirjutatakse kahekordselt.

40. Võrdlen ja hääldan õigesti **g** ja **k** sõna keskel silbitatud sõnades.

Emä küpsetas suure koo-**gi** (mille?).

Emä küpsetas kolm koo-**ki** (mida?).

Kala tõmbas kor-**gi** (mille?) vee alla.

Väike Juku ei näinud enam kor-**ki** (mida?).

41. Kirjutan etteütluse järgi järgmised laused.

Taat tegi ühe looga.

Taat tegi kaks looka.

Mees sai oma palga kätte.

Mees ei saanud palka kätte.

42. Võrdlen ja hääldan õigesti **b** ja **p** sõna keskel silbitatud sõnades.

Väljas oli mitu lom-**pi** (mida?).

Ants hüppas üle lom-**bi** (mille?).

Eit võttis nurgast roo-**bi** (mille?).

Nurgas oli kaks roo-**pi** (mida?).

43. Kirjutan etteütluse järgi järgmised laused.

Onu teritas sir**pi**.

Juku viis sir**bi** rehealla.

Ella tõi tuppa kolm tul**pi**.

Õde pani vaasi ühe tul**bi**.

44. Võrdlen ja hääldan õigesti **d** ja **t** sõna keskel silbitatud sõnades.

Aino andis Murile suure kon-**di** (mille?).

Aino andis Murile kolm kon-**ti** (mida?).

Mari joonistas ilusa pil-**di** (mille?).

Ants joonistas kaks uut pil-**ti** (mida?).

45. Kirjutan etteütluse järgi järgmised laused.

Rein veeretas vaad**di** vette.

Rein veeretas kaks vaat**i** vette.

Kaluril on kolm paat**i**.

Kalur ostis veel ühe paad**i**.

Hääldan antud häälikuid:

b — be, **d** — de, **g** — ge, **h** — ha,
j — jot, **k** — ka, **l** — el, **m** — em,
n — en, **p** — pe, **r** — er, **s** — es,
t — te, **v** — ve.

Pean meeles! Antud häälikud
on **kaashäälikud**.

46. Kriipsutan alla kahekordse täishääliku.

1. Paha keel tõstab tüli.
2. Tublil tööl käib kasu kannul.
3. Uus luud pühib hästi.
4. Pettusel on lõhkine kuub.
5. Iga mari pole maasikas.

47. Kirjutan kriipsuga tähe kas ühe- või kahekordselt. Selleks loen hoolikalt läbi sama pikema jutu.

Talvetaadi töid.

Pilvedest teeb talvetaat suuri lumehelbeid. Laante üle laotab ta suure valge vaiba. Rääs-tale teeb taadike toredaid ripatseid. Põõsad määrib ta kokku suhkruga. Aknale joonistab taadike ilusaid lilli. Tiigile aga meisterdab ta kõva silla.

Talvetaadi töid.

Talveta—t te—b su—ri lumehelbeid. La—nte üle laotab ta va—lge vaiba. Põ—sad mä—rib ta kokku suhkruga. Ti—gile aga meisterdab talve—ta—dike kõ—va silla.

48. Kriipsutan alla kahekordse kaashääliku.

1. Teine koer tunneb teist.
2. Ilma ei saa soojaks kütta.
3. Takka tuleb targem.
4. Ilus õun, uss sees.
5. Kuidas pütt, nõnda kaas.

49. Kirjutan kriipsuga tähe kas ühe- või kahekordselt. Selleks loen hoolikalt läbi sama pikema jutu.

Linnud talvel.

Oli väga külm ilm. Linnud sirtsusid haledasti. Neil oli nälg. Väike Ella märkas linnukesti. Kohe tõttas ta tuppa ja tõi linnukestele tangu. Mõni julgem linnuke ruttas kohe tangu nokkima.

Linnud talvel.

Lin—ud sirtsusid kurvalt. El—a märkas lin—ukesti. Ta töt—as tup—a ja tõi lin—ukestele tan—gu. Üks julge lin—uke rut—as kohe jaole.

4. Sõna algul k, p, t.

50. Vaatlen järgmisi lauseid.

Kuri **k**oer **k**ippus **K**usti **k**allale.

Kusti **k**isendas **k**õvasti.

Pada **p**odises **p**liidil.

Põua **p**uhul **p**õevad **p**õllud.

Tiiu **t**õi **t**uppa **t**ibukese.

Talleke **t**ahtis **t**uppa **t**ulla.

Pean meeles!

Sõna algul kirjutame **k, p, t.**

Ülesanne: Kirjutatakse ülesandes antud lauseid etteütluse järgi.

51. Kriipsutan alla **k, p, t** sõna algul või kirjutatakse **k, p, t** sõna algul värvilise pliatsiga.

Vanasõnu.

Tühi kõht on kõige parem kokk.

Kõval pählil magus tuum.

Kahju ei tule, kell kaelas.

Teine käsi peseb teist.

52. Kriipsutan alla **g** ja **k** või kirjutatan **g** ja **k** värvilise pliiatsiga.

I

1. Juku sai uue kelgu. 2. Juku läks katsuma uut kelku. 3. Väike Maret võttis sülle oma nuku. 4. Maretike paitas oma nukku. 5. Vanaema nõelus katkise suka ära.

II

1. Kalur viis uue võrgu vette. 2. Mõni kalake jäi kinni võrku. 3. Hiireke nägi kukke. 4. Hiireke põgenes kuke eest peitu. 5. Kadri tõi nurgast voki ja hakkas siis väntama vokki.

Küsimusi. 1. Missugusel kohal kirjutatakse täht **k**? 2. Missugusel kohal kirjutatakse täht **g**? 3. Sõna (kus kohal?) ei kirjutata **g-d**?

53. Kriipsutan alla **b** ja **p** või kirjutatan **b** ja **p** värvilise pliiatsiga.

I

1. Tüdruk otsis sirpi. 2. Tüdruk leidis üles sirbi. 3. Karbi põhjas oli mõni nõöp. 4. Karbi põhjas olid mõned nõöbid. 5. Laps mängis lombi ääres. 6. Laps libises lompi.

II

1. Siga läks röhkides lompi. 2. Siga hakkas lombis püherdama. 3. Asta tõi tuppa kimbu lilli. 4. Asta sidus kõik lilled kimpu. 5. Ema kallast oli lampi.

Küsimusi. Missugusel kohal kirjutatakse täht **p**?
2. Missugusel kohal kirjutatakse täht **b**? 3. Sõna (kus kohal?) ei kirjutata **b-d**?

54. Kriipsutan alla **d** ja **t** või kirjutatan **d** ja **t** värvilise pliiatsiga.

I

1. Tädi Maali tõi Jutale kena pildi. 2. Lapsuke uuris nüüd hoolega uut pilti. 3. Jutakesel on palju toredaid pilte. 4. Kull nägi parti ja haaras pardi oma küünte vahele.

II

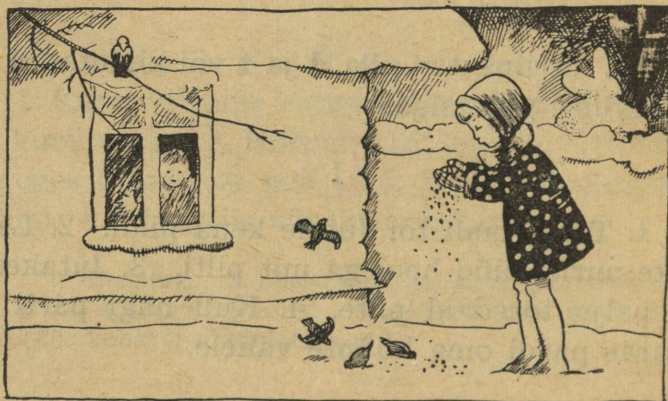
1. Tiigil ujusid pardid. 2. Vana part ujus noorte partide ees. 3. Leo viis oma Tuksile suure kondi. 4. Ahne Tuks hakkas närima kohe konti. 5. Mehed nägid metsa serval hunti.

Küsimusi. 1. Missugusel kohal kirjutatakse täht **t**? 2. Missugusel kohal kirjutatakse täht **d**? 3. Sõna (kus kohal?) ei kirjutata **d-d**?

55. Kirjutan välja järgmisest palast kõik sõnad, mis algavad **k, p, t** tähega.

Linde söötmas.

Oli külm. Lumi kattis maad. Pakane paukus tarateibas. Linnukesed istusid kurvvalt kase okstel, külmetasid ja vaatasid maja poole, kas ei tule sealt keegi toitu tooma. Avaneski uks

ja Linda tuli välja. Kohe märkas ta linnukesi. Ta läks tuppa ja tõi sealt teri, tangu ja rasva. „Tulge sööma, linnukesed!“ hüüdis väike Linda. Tulid siis leevid, tihased, varblased ja varesedki. Tulid argset, läksid kord-korralt julgemaks ja viimaks tulid üsna ligidalegi. Hiljem tuli toast ka Juku. Anti siis toitu tihastele, anti leevidele, anti kõigile.

5. Küsi- ja hüüumärk lause lõpul.

56. Vaatlen antud lauseid.

I

Jutustav lause	Küsilause
Lapsuke ruttas koju.	Kas lapsuke ruttas koju?
Juta hakkas õppima.	Kas Juta hakkas õppima?
Koer vihkab kassi.	Keda vihkab koer?

Pea meeles! Jutustava lause lõppu pannakse **punkt**.
Küsilause lõpul on **küsimärk**.

II

Jutustav lause	Hüüdlause
Juta istus ja mõtles. Raamat oli kadunud. Lapsed mängisid pimesikku.	Juta, tule siia! Näe, raamat on siin! Jaak, sina oled nüüd pimesikk!

Pea meeles! Hüüdlause lõpul on **hüüumärk**.

57. Loen küsimusi ja vastuseid. Vaatlen hoolikalt jämendatult trükitud sõnu.

I

1. Kes loeb?	1. Vanaisa loeb.
2. Mida teeb vanaisa?	2. Vanaisa loeb .
3. Mida loeb vanaisa?	3. Vanaisa loeb ajalehte .
4. Missugust ajalehte loeb vanaisa?	4. Vanaisa loeb uut ajalehte.

II

1. Kes koob?	1. Vanaema koob.
2. Mida teeb vanaema?	2. Vanaema koob .
3. Mida koob vanaema?	3. Vanaema koob sukka .
4. Kellele koob vanaema sukka?	4. Vanaema koob Ainole sukka.
5. Missugusele Ainole koob vanaema sukka?	5. Vanaema koob tilukesele Ainole sukka.

58. Loen küsimusi ja vastuseid hoolikalt. Leian teises veerus õige sõna, mis vastab jämen-
datult trükitud küsimusele.

I

1. Kes munes?	1. Kana munes.
2. Mida tegi kana?	2. Kana munes.
3. Mille munes kana?	3. Kana munes muna.
4. Missuguse muna
munes kana?	4. Kana munes suure
muna.
5. Kuhu munes kana
suure muna?	5. Kana munes suure
muna lakka.
6. Kelle kana munes
suure muna
lakka?	6. Kusti kana munes
suure muna
lakka.

II

1. Kes näugus?	1. Miitsu näugus.
2. Mida tegi Miitsu?	2. Miitsu näugus.
3. Kuidas näugus
Miitsu?	3. Miitsu näugus hale-
dasti.
4. Missugune Miitsu
näugus haledasti?	4. Väike Miitsu näugus
haledasti.
5. Kelle väike Miitsu
näugus haledasti?	5. Asta väike Miitsu
näugus haledasti.

59. Kirjutan ainult küsimused õiges järjekorras.

Suusatamas.

1. **Väike** Eedi läks suusatama.
2. Tark **Muri** ruttas ka ühes.
3. Eedi suusatas **kaks tundi**.
4. **Õhtul** oli poisil hea söögiisu.

Mitu tundi suusatas Eedi?

Millal oli poisil hea söögiisu?

Kes ruttas ka ühes?

Missugune Eedi läks suusatama?

Lea abi.

1. Õues **roogiti** lund.
2. Seda nägi väike **Lea**.
3. Ta ruttas kohe **vanaisale** appi.
4. Nüüd edenes töö **palju kiiremini**.

Kellele ruttas ta kohe appi?

Mida tehti õues?

Kuidas edenes nüüd töö?

Kes nägi seda?

60. Kirjutan kahekõnest ainult küsimused.

Kahekõne.

Kas karjas käisid?
Ega ma siis kirikus käinud.
Kas hunti nägid?
Ega ta nägemata jäänud.
Kas lamba ära viis?
Ega ta siis juurde toonud.
Kas koer ka taga jooksis?
Ega ta siis ees joosnud.
Kas hunt ka kõvasti jooksis?
Ega ta siis magama jäänud.
Kas appi ka hüüdsid?
Ega ma siis hüüdmata jätnud.

61. Kirjutan hüüumärgi värvilise pliiat-
siga.

Pimesikku mängimas.

Mängime pimesikku! See on lõbus mäng.
Kes hakkab pimesikuks? Hakaku Liisa! Võta
kinni! Jookse peitu! Juba sain su kätte! Lõpe-
tame mängu!

62. Kirjutan ülesandest kõik hüüdlauseid.
Pealkirjaks kirjutan —

Hüüdlauseid.

Aino, kus sa oled?
Tulge ometi tuppa!
Kas Juku on toas?
Juku, tule siia!
Peeter, tule sina ka siia!
Tulge rutemini!
Lapsed, tulge kõik tagatuppa!
Aga kuhu jäi Ants?

63. Koostan lisaks järgmisile lauseile viis
lauset. Pealkirjaks kirjutan —

Hüüdlauseid kelgumäel.

Hei, poisid, eest ära!
Aino, sõidame kahekesi!
Ära karda!
Teeme veel ühe sõidu!
Küll aga oli tore sõit!

.....
.....

6. Ülesandeid kordamiseks.

64. Kirjutan punktjoone asemele niisuguse sõna, et see ühes eelmise sõnaga annab õige ja kõigile arusaadava lause. Sõnu valin püstkriipsu tagant. Lause lõppu panen punkti.

Millega mida teeme.

Nõelaga	kirjutame.
Kirvega	niidame.
Vikatiga	õmbleme.
Sulega	raiume.
Haamriga	kaevame.
Labidaga	taome.

Näidis: Nõelaga õmbleme.

Kuidas loomad häälitsevad.

Kass	hirnub.
Koer	röhib.
Hobune	kraaksusb.
Siga	ammu b.
Vares	haugub.
Lehm	näub.

65. Valin iga sõna jaoks sobiva omaduse ja kirjutan selle omaduse punktjoone asemele. Lause lõppu panen punkti.

I

Suhkur on	kaval.
Jõgi on	tark.
Rebane on	magus.
Koer on	kõva.
Taevas on	mõru.
Pipar on	sinine.
Kivi on	pehme.
Vill on	tugev.
Härg on	sügav.

Näidis: Suhkur on magus.

II

Silk on	liivane.
Pink on	julge.
Tee on	punane.
Peet on	raske.
Hunt on	villane.
Sõel on	tihe.
Vaip on	porine.
Rand on	soolane.

66. Kirjutan kahesõnalisele lausele lisaks sobiva kolmanda sõna. Sõnu valin püstjoone tagant.

I

Kass mängib

hällis.

Part ujub

õues.

Lind laulab

põrandal.

Koer haugub

vees.

Laps magab

oksal.

Näidis: Kass mängib põrandal.

II

Taat künnab

sõraga.

Eit vaidleb

nokaga.

Siga tuhneb

adraga.

Vähk pigistab

kärsaga.

Lind sööb

eidega.

III

Laudu hõoveldame

harjaga.

Riideid puhastame

noaga.

Leiba lõikame

hõovliga.

Rauda taome

äkkega.

Põldu äestame

haamriga.

67. Kirjutan **g, b, d** värvilise pliiatsiga.

Tiiu kassike.

Tiiul on armas kassike. Sageli silitab lapsuke ta pead. Tiiu armastab oma kassi väga. Kassikesel on pikad vurrud, kõverad küüned, teravad hambad. Tiiu kassike jookseb, hüppab, mängib, lööb nurru, peseb käpaga nägu, püüab linde ja hiiri.

68. Täiendan poolikud sõnad nõnda, et kirjutan punktjoone asemele kaks tähte. Lause lõppu panen punkti.

I

Oja vulis . . . Tuul puh . . . Laine liig . . .
Paat kiig . . . Kala uj . . . Lind lend . . . Orav
ron . . . Kukk laul . . .

Näidis: Oja vuliseb.

II

Lapsu . . . kilk . . . Tähe . . . sär . . .
Varsa . . . hirn . . . Põrsa . . . röh . . .
Hiire . . . piuks . . . Koera . . . haug . . .
Lamba . . . määg . . .

Näidis: Lapsuke kilkab.

69. Kirjutan välja järgmisest jutust kõik sõnad, mis algavad **h**-ga.

Varblane ja hobune.

Oli talv. Tuul vingus ja tuiskas lund. Oli nii külm, nii külm. Väikesed linnukesed külmetasid. Neil polnud toitugi. Aga soojas tallis seisis Polle — hobune. Tal oli heinu ja kaeru nii palju, kui süda soovis. Vaene Polle oli väsinud. Kogu päeva ta oli vedanud raskeid koormaid tormis. Nüüd oli ta aga pääsnud sooja talli ja võis süüa maitsvat toitu.

Nii seistes kuulis Polle äkki haledat, tasast häält: „Virr-virr!“ — „Kes võiks olla see tulija?“ arutas hobune. „Svirr-svirr!“ kuuldus taas. Ja siis lendas väike varblane hobuse kaeranõu äärelle istuma. „Svirr-svirr! Olen nii nälgjane! Anna mulle väike terake!“ ütles varblane. Polle vaatas varblast kaastundlikkude, sõbralikkude silmadega ja ütles: „Söö, armas sõber, söö niipalju, kui jaksad!“ Väike varblane oli väga rõõmus ja sõi niipalju, kui suutis. Siis ütles ta: „Svirr-svirr! tänan, tänan!“ ja lendas minema. Kogu talve käis varblane hobuse juures söömas. „Virr-virr!“ tervitas ta alati tulles ja hobune vastas: „Söö, söö, mu väike sõber! Siin on küllalt meile mõlemaile!“

70. Hääl|dan sõnu ja panen tähele, mitu korda liigub suu iga sõna hääl|damisel.

Uisutamas.

Väl|jas talv ja to|re jää,

ui|su|ta|da ü|li|hää!

Ra|tas|kaa|ri: en|ne nii,

ja siis jäl|le tei|si|ti.

Uih! ja aih! küll see on mõ|nu,

kir|jel|du|seks po|le sõ|nu.

Ai|nult üks veel: ä|ra ku|ku,

mui|du lõ|bu ot|sas, Ju|ku!

Pea meeles! Kui sõna hääl|damisel suu liigub ainult ühe korra, siis on sõnas üks silp. Liigub aga suu sõna hääl|damisel kaks korda, siis on sõnas kaks silpi.

71. Kirjutan sellest õpikust kümme sõna, millede hääl|damisel suu liigub kaks korda. Peal-kirjaks kirjutan —

Igas sõnas kaks silpi.

72. Kirjutan sellest jutust ainult Peedu õhtupalve-sõnad.

Peedu õhtupalve.

Ema saadab Peedu magama. Peedu vaatab aknast välja. Seal siravad tähed. Need vilkuvad tähed tuletavad Peedule meelde ingleid taevas. Nüüd palub Peedu: „Armsad inglised,

ma tänan teid, et te mind olete täna hoidnud. Palun hoidke mind tänasel öölgi! Aamen.“ Ja Peedu uinub.

73. Kriipsutan alla **d** ja **t** või kirjutan need tähed värvilise pliiatsiga.

Mängimas.

Halvad ilmad sunnivad lapsi toas mängima. Selleks valitakse lõbus mängunurk. Tõnis ase-

tab oma kiikhobuse tooli ette. Tiiu istub pingile. Juta vaatab sõitu eemalt. Sõidetakse linna tädi poole. Tõnis on alati voorimees.

74. Kirjutan välja järgmisest palast kõik sõnad, mis algavad **k**, **p**, **t**-ga.

Hobune.

Hobune on tark ja uhke loom. Ilus on ta lakk ja tore ta saba. Hobuse jalad on pikad ja peenikesed. Nende abil jookseb ta ruttu ega väsi niipea. Suvel veab hobune vankrit, atra ja äket. Talvel sõidab ta ree ja saani ees. Hobuse

toit on rohi ja hein. Iseäranis armastab ta kaeru.

75. Kirjutatud loomade hulgast kõik noorte loomade nimed. Nimede vahele panen koma. Viimase sõna lõppu panen punkti. Pealkirjaks —

Noori loomi.

Hobune, varss, siga, pörsas, koer, kutsikas, lammas, talleke, kass, kassipoeg, lehm, vasikas, kana, tibu.

Noori loomi.

Varss, pörsas, ...

76. Kirjutatud järgmise pala lühendatult ja täiendan poolikud laused.

Õhtu kodus.

Väljas on pime. Vanaema koob sukka. Väike Tiitsu mängib lõngakeraga. Vanem õde Aino loeb põnevat juttu. Ants istub pingil, Leili seisab ta kõrval. Nad vahivad pilte. Ema talitab köögis. Isa loeb ajalehte. Mõnus on olla soojas toas.

Õhtu kodus.

Väljas on Vanaema koob
Ants istub pingil, Leili Nad vahivad
. Mõnus on olla soojas

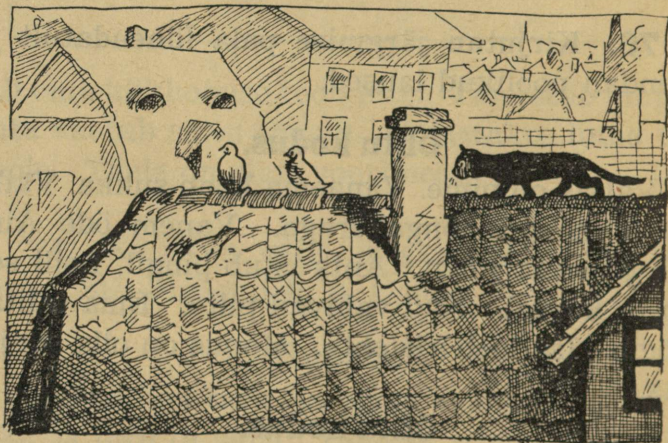
77. Loen läbi kaks järgmist juttu ja otsustan, missugune neist sobib enam antud pildile.

Miisul jookseb suu vett.

Väike Miisu jalutab kolikambris. Ta tunneb hiirelõhna. Otsib kõik kohad läbi. Ei leia hiirt kuskilt. Siis aga silmab ta hiirekest. Miisul jookseb suu päris vett. Ta hiilib salamahti kasti juurde ja hüppab järsku. Kuid asjata. Hiir on juba läinud.

Must kass Ants.

Hakkas hämarduma. Tuvid istusid vaikselt katusel. Äkki silmas kass üsna madalal katusel

tuvisid ja läks tasa hiilides ligemale. Üks tuvidest märkas seda ja lendas minema. Teised seda nähes lendasid ka ära ja kass sai pika nina.

78. Kirjutan antud lausete hulgast ainult need laused, milledes kõik sõnad algavad kas **k**, **p** või **t** tähega.

Poisike putkas kurja koera nähes tuppa.

Peetrike komistas ja kukkus.

Pisike Kusti peitis end kapi taha.

Kööki toodi veelgi puid.

Tiiuke tukkus tugitoolil.

Kanad kaagutasid kanalas.

Poisike puhus pajupilli.

Paulake punus pisikest pärga.

79. Kirjutan meelitusnimesid.

Ema — emake Isa —

Õde — Onu —

Tädi — Poeg —

Tütar — Laps —

Taat — Eit —

Vend —

(lapsuke, onuke, isake, eideke, vennake,
tädike, tütreke, õeke, taadike, pojake)

80. Kirjutan ainult vastused õiges järjekorras.

Palli mängimas.

1. Kes kinkis Ellile torelda palli?
2. Kelle kutsus Elli palli mängima?
3. Mida tegi väike Heino?

Elli kutsus ka Silvi ja Laine palli mängima. Väike Heino vaatas mängimist ainult pealt. Tädi Liisi kinkis Ellile torelda palli.

Ruudi — loomade sõber.

1. Mitu jänkut oli Ruudil?
2. Kes hoolitses oma hoolealuste eest korralikult?
3. Miks ei kartnud tillukesed loomad Ruudit?
4. Kelle eest hoolitses veel väike loomade sõber?

Tillukesed loomad ei kartnud Ruudit, sest Ruudi ei teinud neile paha.

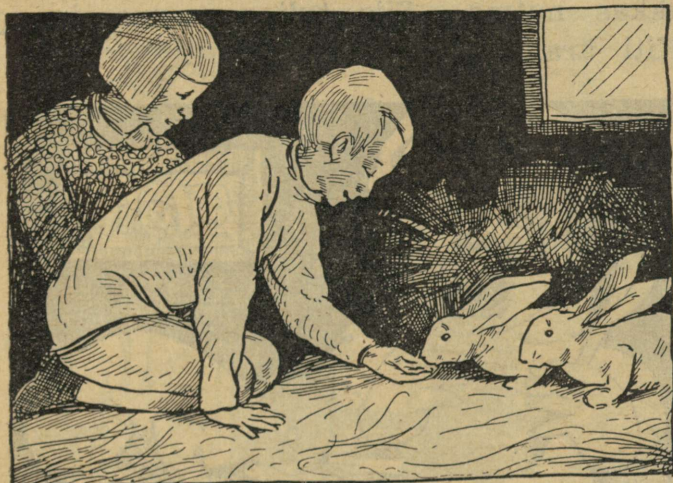
Poiss hoolitses oma hoolealuste eest korralikult. Ruudil oli neli jänkut.

Väike loomade sõber hoolitses veel partide eest.

81. Jutustan: Kuidas ma hoolitsen koduloomade eest.

Jäneseid söötmas.

Onu kinkis Ainole ja Aadole kaks jänest. Lapsed läksid kohe jäneseid söötma. Aino viis

oma jänesele kapsaid. Aado aga muretses ristikheinu. Tore oli vaadelda, kuidas väikesed jänkud närisid toitu.

82. Lisan antud jutule veel kolm lauset.

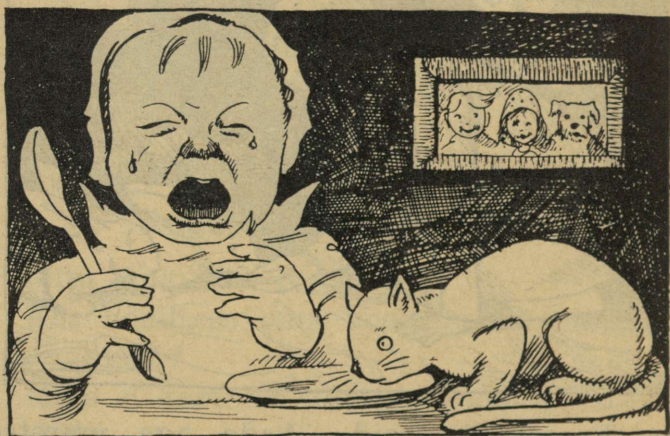
Varajasel kevadel.

Päike soojendab. Mahe tuuleke puhub üle maa. Linnud ehitavad pesi. Lapsed mängivad õues. Vanaisa võtab ühed aknad eest ära.

83. Kirjutan tärnidega märgitud sõnade asemele uued nimed.

Äpardus *Maiega.

Väike *Maie sõi suppi. Kass *Kiti hüppas ka taldriku juurde. *Maie kohkus ja hakkas nutma. Siis tuli vanaema ja ajas *Kiti ära.

***Reinu *Siiri.**

Väike *Rein sai kingiks valge kassipojukesese. *Rein pani loomakesele nimeks *Siiri. Varsti harjus väike *Siiri oma uue koduga.

84. Koostan suuliselt viis lauset loomade kohta.

85. Kriipsutan alla **b** ja **p** või kirjutan need tähed värvilise pliiatsiga.

Väike avitaja.

Helle on kodus emale abiks. Ta toob tuppä vett, kannab puid, kohendab tuld pliidi all, käib

poes ja toimetab muudki. Ema ütleb siis Hellele: „Va tubli tüdruk! Ega sind lihavõttejanes unusta!“

86. Kirjutan järgmise pala etteütluse järgi.

Hommik.

Päike tõuseb hommikul. Ilm on siis imeilus. Linnud laulavad okstel. Inimesedki tõusevad voodist. Algab töö. Rutatakse. On lõbus.

87. Vastan kirjalikult küsimustele. Õiged vastused valin küsimuste alt.

Varblane.

1. Kes keksis õues?
2. Kelle kõhuke oli tühi?
3. Missugune Maimu puistas linnule terakesi?
4. Mida tegi värvuke?

Rõõmsalt sirtsudes lendas värvuke sööma.
Linnukese kõhuke oli tühi.
Tilluke varblane keksis õues.
Väike Maimu puistas linnule terakesi.

Jõudu katsumas.

1. Kuhu läksid Eero ja Juku jõudu katsuma?
2. Kes tuli vaatama poiste võistlust?
3. Mis oli tasavägine?
4. Kes oli kellest siiski napilt tugevam?

Võistlus oli tasavägine.
Onugi tuli vaatama poiste võistlust.
Eero oli Jukust siiski napilt tugevam.
Eero ja Juku läksid õue jõudu katsuma.

88. Antud lausete hulgast kirjutan ainult need laused, milledes kõneldakse kevadest. Pealkirjaks —

Lauseid kevadest.

Õu oli kaetud paksu lumega.
Lapsed ruttasid lumimeest tegema.
Meil on juba päris soojad ilmad.
Külm näpistas Andrese sõrmi ja kõrvu.
Jüri olevat eile lõokest näinud.
Eks kevad meelita laululinnud tagasi.

Kõikjal nirisevad juba veed.
Asutakse suure õhinaga suusatama.
Puudele ilmuvad hiirekõrvad.
Aednikud askeldavad hoolega aedades.
Laine ja Leo aga lähevad kelgutama.

89. Kriipsutan alla pika täishääliku või kirjutan pika täishääliku värvilise pliiatsiga.

Õhtune loodus.

Ligineb õhtu. Loodus on uinumas. Ei liiguta enam tuuleõhk puude lehti. Hõbedane kuu vaatab üle kesa. Udu katab võsa. Ööbik laskub oja ääres kaasikus.

90. Koostan suulise jutu: Kui olime
metsas.

Metsas.

Aili, uuu!

Uuuu!

Tule siia!

Tule sa siia!

Tule sina!

Hea küll, ma tulen!

Aga kus on Ats?

Ei tea!

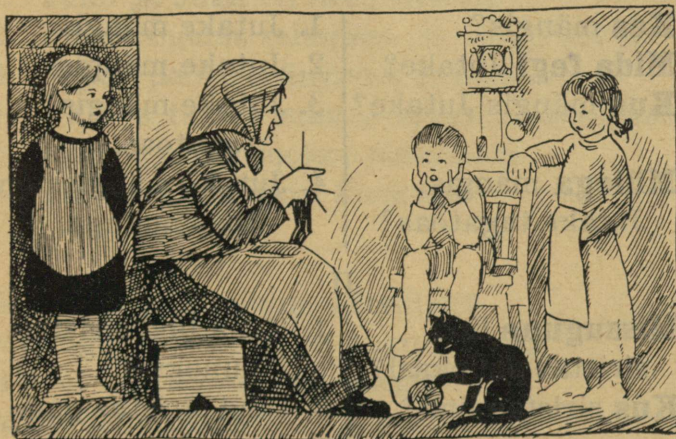
Ats, uuu!

Uuuu!

91. Kriipsutan alla **g** ja **k** või kirjutan need tähed värvilise pliiatsiga.

Lühike jutuke.

Elas kord eideke. Ta otsis midagi oma maja igast nurgast. Ja mis ta leidis? Ainult hiire,

ühe pisikese hiirekese, kellel oli tibatilluke sabake. Oleks sel hiirekesel olnud pisutki pikem sabake, siis oleks seegi jutuke pisut pikem.

92. Tõmban komale kaks kriipsu alla.

Ülo kalastamas.

Ülo jooksis jõekaldale, õngeritv seljas. Ta istus kaldale ja viskas õnge vette. **Ootas, ootas,** kala ei hakanud õnge. Tüdinud pikast ootamisest, tõmbas Ülo õnge veest. Nüüd nägi ta, miks

kala õnge ei hakanud. Ta oli vihmaussi õnge otsa panemata jätnud.

93. Kriipsutan alla teises veerus õige sõna, mis vastab jämendatult trükitud küsimusele.

I

1. Kes mängis?	1. Jutake mängis.
2. Mida tegi Jutake?	2. Jutake mängis.
3. Kus mängis Jutake?	3. Jutake mängis tagatoas.
4. Millega mängis Jutake tagatoas?	4. Jutake mängis tagatoas nukuga.

II

1. Missugune lind siristas puuoksal?	1. Kena lind siristas puuoksal.
2. Kus siristas lind?	2. Lind siristas puuoksal.
3. Kes siristas?	3. Lind siristas.
4. Mida tegi lind?	4. Lind siristas.

94. Kirjutan suure algustähe värvilise pliatsiga.

Rõõmsad suveseltsilised.

Meil on suvel palju rõõmsaid suveseltsilisi. Need on laululinnud. Nad on väikesed ning ilusad. Kogu suvi on neil lõbus. Nende laul on kaunis.

95. Loen jutu ja küsimused hoolikalt läbi. Kirjutan vihikusse ainult küsimused, aga õiges järjekorras.

Head sõbrad.

1. Juku ja Jaan on head sõbrad.
2. Poiste mõnus seltsiline on tark Ponku.
3. Sageli poisid mängivad hobust.
4. Väle ja tark Ponku ei lahku oma sõpradest.
5. Pärast pikka jooksu puhatakse.
6. Hiljem hullatakse Ponkuga.

Kes on poiste mõnus seltsiline?

Missugused sõbrad on Juku ja Jaan?

Kes ei lahku oma sõpradest?

Millal puhatakse?

Mida teevad poisid sageli?

Kellega hullatakse hiljem?

96. Kirjutan järgmise pala etteütluse järgi.

Suvel.

Suvi on kaunis. Päevad on pikad. Ööd on lühikesed ning valged. Päike paistab ja ilm soojeneb. Lilled õitsevad, marjad küpsevad ja puuviljad valmivad pea.

97. Loen jutukese ja siis küsimused. Kirjutan ainult küsimused õiges järjekorras.

Sulev karjas.

1. Sulev on seitse aastat vana.
2. Ta karjatab oma karja kaasiku ääres.
3. Poisikese abiliseks on karvanäss Krants.
4. Ilusa ilmaga on väga mõnus olla karjas.
5. Ajaviiteks Sulev puhub pajupilli.
6. Isegi tark Krants kuulab Sulevi mängu.

Kes on seitse aastat vana?

Kelle abiliseks on karvanäss Krants?

Kus karjatab ta oma karja?

Millal on väga mõnus olla karjas?

Isegi kes kuulab Sulevi mängu?

Mida puhub Sulev ajaviiteks?

98. Kriipsutan alla igas sõnas esimese täis-
hääliku.

Mängimas.

Kodus on mul mänguseltsiline. Ta ei käi veel koolis. Põllu taga ojas on meil veski. Selle tegin mina. Veski käis kõvasti. Aga siis kuivas oja. Seejärel mängisime teises kohas.

99. Kirjutan kriipsuga tähe kas ühe- või kahekordselt. Selleks loen hoolikalt läbi sama pikema jutu.

Orav.

Suure männi ladvas istub tore orav. Loomakeste tihe saba on püsti. Orava tumedad silmad uurivad suurt käbi. Siis haarab loomake selle oma väikeste käppadega ja hakkab närima. Tore on niisugune pilt!

Orav.

To—re orav istub su—re männi la—dvas. Lo—makeste sa—ba on püsti. Orav ha—rab kä—bi käppade vahele ja hakkab nä—rima. Tõesti on tore ni—sugune pilt!

100. Kirjutan järgmisile lauseile lisaks kolm-neli sobivat lauset.

Suplemas.

Oli ilus ilm. Läksime suplema. Mõnus oli sulistada soojas vees. Pärast mängisime kaldal.

101. Kirjutan õiges järjekorras ainult vastused antud küsimustele.

Elu taluõues.

1. Kes jooksevad siia-sinna?
2. Mida teevad põrsad?
3. Kus lamab koer?
4. Kes kudrutavad katusel?
5. Kus mängib kass oma väikeste pojukestega?

Tuvid kudrutavad katusel.

Inimesed jooksevad siia-sinna.

Koer lamab kuudi ees.

Põrsad ruigavad.

Murul mängib kass oma väikeste pojukestega.

102. Kriipsutan alla igas sõnas esimese kaashääliku.

Suveõhtul.

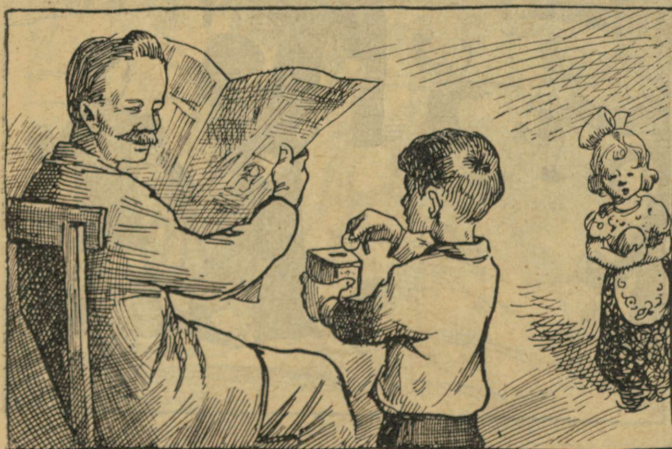
Päike vajub punasena metsa taha. Puude ladvus mänglevad kuldsed kiired. Salapäraselt muutub ilm hämaraks. Pimeneb. Mets paistab eemalt musta müürina. Kuuldub huikamist. See on öökull.

7. Pilte ühisteks kirjanditeks.

Kiri jõuluvanale.

Avo rahakassa.

Kui olid jōulud.

Lumesōda.

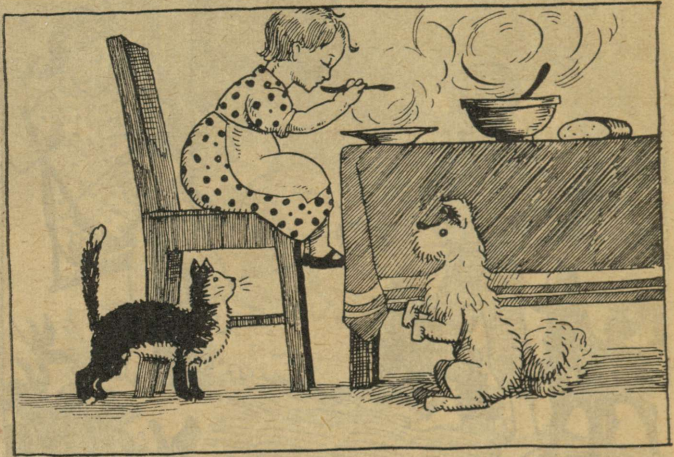
Kiigel.

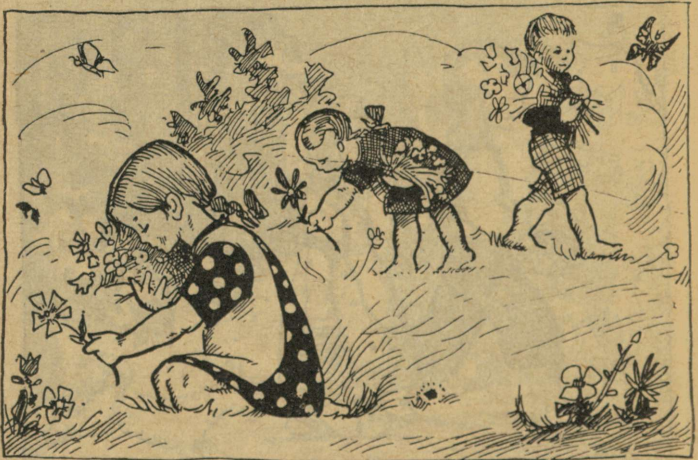
Metsas.

Maimu sõbrad.

Emale lilli noppimas.

8. Ühiseid kirjandeid.

Jõuluvanale kirja kirjutamas.

Jõulude eel oli Koidu mures. Ta asus jõuluvanale kirja kirjutama. Võttis paberi ja kirjutas: „Armas jõuluvana!“ Rohkem ta aga ei osanud kirjutada.

Lähme uisutama!

Ants, tule ka uisutama! Tule! Säh, võta minu vanad uisud! Küll oli eile tore jää! Küll oli aga libe! Lähme minema, poisid! Ruttame!

Avo rahakassa.

Oli Avo sünnipäev. Isa kinkis Avole rahakassa. Kohe laskis vanaisa Avo rahakassasse kümme penni. Ka ema kinkis Avole kümme penni. Kui kassa on raha täis, siis ostab Avo kruviga laeva.

Kits ja Ants.

Oli kord poiss ja poisil oli kits. Poisi nimi oli Ants, kitse nimi aga Pollu. Kord hakkas Ants kitse õrritama. Habemik vihastus ja astus paar sammu tagasi. Andis siis Antsule paar tublit matsu.

Kiigel.

Juku meisterdas toreda kiige. Esimese sõidu tegi Linda oma nuku Pilviga. Kiik liikus hästi. Pealtvaatajaks oli tulnud ka Muri. Siis kiikus meister Juku ise. Nüüd haugatas Muri iga hoo-võtu ajal.

Maimu sõbrad.

Maimul on kaks sõpra. Need on Muri ja Tiitsu. Alati mängib ta nendega. Kui Maimu sööb suppi, on mõlemad sõbrad ta kõrval ja ootavad oma osa. Maimu ei jäta oma sõpru ilma toiduta.

Emale lilli noppimas.

Lapsed läksid emale sünnipäevaks lilli noppima. Nad korjasid suured sületäied lilli ja viisid siis emale. Emal oli üpris hea meel lillede üle.

Linnukese tööpäev.

Linnukese tööpäev algab hommikul vara ja lõpeb õhtul. Alati tassib ta poegadele süüa. Väetikeste kõhud ei saa ega saa täis.

Mesilane.

Juta mängis oma nukuga murul. Äkki kuulis ta imelikku põrinat. See oli mesilane. Väike tiivuline lendas edasi-tagasi.

Nöörpüstkiri.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh
Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp
Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx
Yy Zz Öö Ää Öö Üü Šš Čč Žž
1234567890 " ! ? - - () {} §

Nöörkaldkiri.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg
Hh Ii Jj Kk Ll Mm
Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt
Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Öö Ää Öö Üü Šš Čč Žž
1234567890, " ! ? - - () {} §

Paispüstkiri.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh
Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp
Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx
Yy Zz Öö Ää Öö Üü Šš Čč Žž
1234567890 .,:;"'!?.-(){}\$

Paiskaldkiri.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg
Hh Ii Jj Kk Ll Mm
Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt
Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Öö Ää Öö Üü Šš Čč Žž
1234567890 .,:;"'!?.-(){}\$

Sisukord.

	Lk.
1. Sõna ja lause	3
2. Suur algustäht	23
3. Lühike ja pikk häälik	29
4. Sõna algul k, p, t ,	37
5. Küsi- ja hüüumärk lause lõpul	41
6. Ülesandeid kordamiseks	47
7. Pilte ühisteks kirjanditeks	71
8. Ühiseid kirjandeid	75
9. Püst- ja kaldkiri	77

Kirjaproovid ja neis peituvad pildid valmistanud K. Mark.

Muud pildid joonistanud S. Linnat.

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi trükikäitised, endine Eesti Kirjastus-
Ühisuse „Postimees“ trükikoda, Tartu.

A

13832

A
13832

PRIIDU PUUSEPP * EMAKEELE-ÕPIK ALGKOOLILE * I OPPEAASTA

PRIIDU PUUSEPP

**EMAKEELE
ÕPIK**

ALGKOOLILE

I
OPPEAASTA

EESTI KIRJASTUS
TALLINN